

Skaidrojums par valsts konsolidētā budžeta izpildi

Pārskats par valsts konsolidētā budžeta izpildi uzrāda valsts budžeta izpildi 2004.gadā. Pārskats sagatavots pēc naudas plūsmas principa. Tajā apkopoti dati par pārskata gada ieņēmumiem, izdevumiem, tīrajiem aizdevumiem, kā arī par budžeta finansēšanu.

Pārskata par valsts konsolidētā budžeta izpildi sagatavošanas pamatprincipi

Pārskats par valsts konsolidētā budžeta izpildi sagatavots, apkopojot un konsolidējot ministriju un citu centrālo iestāžu budžetu izpildes pārskatus. Konsolidācija veikta atbilstoši Likumam par valsts budžetu 2004.gadam.

No valsts pamatbudžeta izslēgtas atmaksas valsts pamatbudžetā par Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF), Eiropas Sociālā fonda (ESF) un Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda (ELVGF) finansējumu:

- no dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem – Ls 14 402 522;
- izdevumu daļā – Ls 4 346 347;
- finansēšanā – Ls (4 346 347).

Valsts pamatbudžeta tīrie aizdevumi koriģēti saskaņā ar likuma “Grozījumi likumā “Par valsts budžetu 2004.gadam” 3.pielikumu par Izglītības ministrijas aizdevumu studiju un studējošo kreditēšanai :

- tīrie aizdevumi - Ls (383 814);
- finansēšana – Ls 383 814.

No valsts budžeta ziedojumiem un dāvinājumiem izslēgti maksājumi Kultūrkapitāla fondam:

- ieņēmumu daļā – Ls 1 435 665;
- izdevumu daļā – Ls 1 690 579;
- finansēšanā – Ls 254 914.

Konsolidējot valsts budžetu izslēgtas sekojošas pozīcijas – pamatbudžeta izdevumi un speciālā budžeta ieņēmumi:

- valsts budžeta transferts uzturēšanas izdevumiem no valsts pamatbudžeta uz valsts speciālo budžetu – Ls 14 544 616;
- valsts budžeta transferti investīcijām no valsts pamatbudžeta uz valsts speciālo budžetu – Ls 22 320.

Valsts budžeta izpilde 2004.gadā

Valsts konsolidētā budžeta ieņēmumi 2004.gadā ir 2062,6 milj. latu, kas ir par 19,5% vairāk salīdzinājumā ar 2003.gadu, bet izdevumi bez tīrajiem aizdevumiem ir 2164,3 milj. latu, kas ir par 18,2% vairāk nekā 2003.gadā. Ieņēmumi no ziedojumiem un dāvinājumiem 2004.gadā, salīdzinot ar 2003. gadu, palielinājās par 0,9 milj. latu jeb 17,5%, bet izdevumi samazinājās par 0,4 milj. latu jeb 6,7%.

2004.gadā valsts konsolidētā budžeta ieņēmumu izpilde ir 100,2% no likumā apstiprinātā gada plāna, bet valsts konsolidētā budžeta izdevumi, ieskaitot tīros aizdevumus, veidoja 96,6%

no likumā apstiprinātā gada plāna. Valsts konsolidētā budžeta fiskālais deficīts 2004.gadā ir 81,3 milj.latu, kas ir par 79,7 milj. latu jeb 49,5% mazāk kā budžetā ieplānots.

Valsts pamatbudžeta izpilde 2004.gadā

2004.gadā valsts pamatbudžeta ieņēmumi - 1412,9 milj. latu, kas ir 99,5% no budžetā plānotajiem, bet izdevumi bez tīrajiem aizdevumiem - 1567,0 milj. latu, kas ir 96,0% no budžeta plānotajiem. 2004.gadā valsts pamatbudžeta fiskālais deficīts - 133,5 milj. latu.

2004.gadā valsts pamatbudžetā iekasēja 99,5% no likumā apstiprinātās gada ieņēmumu kopsummas. Lielāko plāna neizpildi veidoja pašu ieņēmumi, kas izpildījās 88,2% apmērā un ārvalstu finanšu palīdzība 96% apmērā.

Valsts pamatbudžeta ieņēmumu lielāko daļu 2004. gadā - 71,6% - veidoja nodokļu ieņēmumi. Savukārt 48,1% no tiem veidoja pievienotās vērtības nodokļa ieņēmumi, sasniedzot 486,7 milj. latu jeb 100,9% no gada plāna. Salīdzinājumā ar 2003. gadu pievienotās vērtības nodokļa ieņēmumi ir pieauguši par 27,5 milj. latu jeb par 6,0%.

Būtisks PVN ieņēmumu pieauguma tempa samazinājums saistīts ar to, ka sākot ar 2004.gada 1.maiju ir mainījusies nodokļa maksāšanas kārtība par precēm, kas ievestas no ES dalībvalstīm, kā rezultātā uz robežas iekasētā pievienotās vērtības nodokļa summa 2004.gadā ir 288,4 milj. latu, kas salīdzinājumā ar 2003.gada ieņēmumiem ir par 153,0 milj. latu jeb par 34,7% mazāk.

Iekšzemē iekasētais pievienotās vērtības neto nodokļa apjoms 2004. gadā ir 198,3 milj. latu, kas salīdzinājumā ar 2003. gadu ir par 180,5 milj. latu vairāk.

Savukārt PVN ieņēmumu pieaugumu 2004.gadā, salīdzinot ar 2003.gadu, sekmēja importa apjoma pieaugums par 25,2%, vidējā patēriņa cenu līmeņa pieaugums Latvijā par 6,2% un mazumtirdzniecības apgrozījuma pieaugums par 12,5%.

Kopējie akcīzes nodokļa ieņēmumi (neieskaitot akcīzes nodokļa vieglajiem automobiļiem un motocikliem ieņēmumus) 2004.gadā ir 236,9 milj. latu. Salīdzinājumā ar 2003.gadu akcīzes nodokļa ieņēmumi ir palielinājušies par 24,8 milj. latu jeb 11,7 %. 2004.gadā akcīzes nodokļa ieņēmumu gada plāna izpilde ir 101,3 procenti.

2004.gada 1.maijā stājās spēkā likums "Par akcīzes nodokli" (pieņemts Saeimā 2003.gada 30.oktobrī), kas paredzēja gan akcīzes nodokļa likmju izmaiņas atsevišķām akcīzes precēm, gan vienotu akcīzes nodokļa maksāšanas kārtību.

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) ieņēmumi, kas ieskaitīti valsts pamatbudžetā (2004.gadā 28,4% no kopējiem IIN ieņēmumiem) 2004.gadā ir 123,6 milj. latu, kas ir par 19,9 milj. latu jeb 19,2% vairāk nekā 2003.gadā.

Vienlaikus IIN ieņēmumu pieauguma tempu samazināja nodokļa atmaksu pieaugums. Saskaņā ar Valsts ieņēmumu dienesta informāciju 2004.gadā nodokļu maksātājiem ir atmaksāts 6,8 milj. latu, kas ir par 2,1 milj. latu jeb 43,5% vairāk nekā 2003.gadā.

Uzņēmumu ienākuma nodokļa (UIN) ieņēmumi valsts pamatbudžetā 2004.gadā ir 127,8 milj. latu jeb 100,9% no gada plāna. Salīdzinot ar 2003.gadu, ieņēmumi ir palielinājušies par 33,9 milj. latu jeb 36,1%.

Neskatoties uz to, ka 2004. gadā UIN likme samazināta no 19% uz 15%, uzņēmumiem, kuriem nepiemēro UIN atlaides un atvieglojumus, kopējie UIN ieņēmumi valsts pamatbudžetā palielinājās, ko pamatā noteica valsts budžetā iemaksātās papildus aprēķinātās summas uzņēmumiem par 2003.gadā gūto peļņu, avansa summu palielinājums, kā arī UIN atmaksu samazinājums 2004.gadā, salīdzinot ar 2003.gadu.

Saskaņā ar Valsts ieņēmumu dienesta informāciju par apkopotajām UIN deklarācijām 2003.gadā salīdzinājumā ar 2002.gadu uzņēmumu deklarētā gada peļņa pirms nodokļu aprēķināšanas ir pieaugusi par 191,0 milj. latu jeb 28,0%. Pārrēķina rezultātā par 2003.gadu UIN papildus jāieskaita budžetā 35,3 milj. latu, kas ir par 7,4 milj. latu jeb 26,6% vairāk kā par 2002.gadu. 2004.gadā UIN atmaksām tika novirzīti 15,1 milj. latu, kas ir par 6,5 milj. latu jeb 30,1% mazāk nekā 2003.gadā.

2004.gadā muitas nodokļa ieņēmumi ir 17,1 milj. latu jeb 105,3% no gada plāna. Salīdzinājumā ar 2003.gadu muitas nodokļa ieņēmumi ir samazinājušies par 1,6 milj. latu jeb 8,7%, ko ietekmēja tas, ka no 2004.gada 1.maija muitas tikai preces no valstīm, kas nav ES dalībvalstis. Līdz 2004.gada 1.maijam preču imports no ārpus ES esošām valstīm veidoja aptuveni 50%, savukārt no 2004.gada 1.maija — aptuveni 25%.

Sākot ar 2004.gada 1.janvāri valsts pamatbudžetā ieskaita tos dabas resursu nodokļa ieņēmumus, kas līdz tam ir iekļauti valsts speciālajā budžetā. 2004.gadā dabas resursu nodokļa ieņēmumi valsts pamatbudžetā (ieskaitot pašvaldībām nepārskaitīto daļu) ieskaitīti 6,1 milj. latu apmērā, kas veidoja 93,0% no gada plāna. 2004.gadā dabas resursu nodokļa ieņēmumi valsts pamatbudžetā un pašvaldību speciālajos budžetos ir 8,2 milj. latu, kas ir par 1,6 milj. latu jeb 16,0% mazāk nekā 2003.gadā.

Valsts pamatbudžeta nenodokļu ieņēmumi 2004.gadā ir 155,9 milj. latu jeb 100,3% no apstiprinātā gada plāna. Salīdzinot ar 2003.gadu, nenodokļu ieņēmumi palielinājās par 33,5 milj. latu jeb 27,4%. Lielākais īpatsvars valsts pamatbudžeta nenodokļu ieņēmumos ir ieņēmumiem no dividendēm -43,7 milj. latu, valsts nodevām par juridiskajiem un citiem pakalpojumiem - 37,0 milj. latu, ieņēmumiem no transportlīdzekļu ikgadējās nodevas -15,4 milj. latu, ieņēmumiem no Eiropas Kopienas vienreizējā pievienošanās akta maksājuma -14,7 milj. latu un ieņēmumiem no procentu maksājumiem par kredītiem -13,5 milj. latu. Lielākos maksājumus par valsts kapitāla izmantošanu veica SIA "Lattelekom" - 21,4 milj. latu, VAS "Latvijas valsts meži" - 10,1 milj. latu, VAS "Latvenergo" - 5,8 milj. latu, Latvijas Banka - 1,8 milj. latu, SIA "Latvijas Mobilais Telefons" - 1,6 milj. latu un VAS "Latvijas Dzelzceļš" - 1,5 milj. latu.

Valsts pamatbudžeta ieņēmumi no maksājumiem par valsts budžeta iestāžu sniegtajiem maksas pakalpojumiem 2004.gadā ir 92,3 milj. latu jeb 88,0 % no apstiprinātā gada plāna.

2004.gadā ārvalstu finanšu palīdzība valsts pamatbudžetā ieskaitīta 153,8 milj. latu apmērā, kas ir 96,0% no apstiprinātā gada plāna. Salīdzinot ar 2003. gadu, ārvalstu finanšu palīdzības ieņēmumi palielinājās par 103,0 milj. latu.

Valsts pamatbudžeta izdevumi

2004.gadā pamatbudžetā kopumā ir izlietoti 1566,9 milj. latu. Kārtējiem izdevumiem izlietoti 586,1 milj. latu, tajā skaitā atalgojumiem 268,1 milj. latu. Maksājumiem par aizņēmumiem un kredītiem izlietoti 52,4 milj. latu. Subsīdijām un dotācijām izlietoti 780,3 milj. latu, tajā skaitā subsīdijām - 37,6 milj. latu, mērķdotācijām un dotācijām pašvaldību budžetiem - 183,4 milj. latu, dotācijām iestādēm un organizācijām - 292,4 milj. latu, dotācijām iedzīvotājiem - 94,6 milj. latu, tajā skaitā pabalstiem - 69,1 milj. latu. Izdevumiem

kapitālieguldījumiem izlietoti – 147,9 milj. latu, tajā skaitā kapitālajiem izdevumiem – 64,6 milj. latu un investīcijām – 83,3 milj. latu.

Valsts pamatbudžeta uzturēšanas izdevumi 2004.gadā ir 1418,9 milj. latu. Lielāko izdevumu daļu uzturēšanas izdevumos 55,0% veidoja izdevumi subsīdijām un dotācijām 780,3 milj. latu apmērā, tai skaitā dotācijas iestādēm, organizācijām un uzņēmumiem 292,4 milj. latu un mērķdotācijas pašvaldību budžetiem 174,4 milj. latu.

Izdevumi kapitālieguldījumiem 2004.gadā ir 147,9 milj. latu.

Proporcionāli lielākie izdevumi saistīti ar veselības aprūpes funkcijas izdevumiem, kuriem tērēti 235,2 milj. latu jeb 15,2 % no valsts pamatbudžeta izdevumiem .

Tīrie aizdevumi no pamatbudžeta 2004.gadā sasniedz -20,5 milj. latu, kur izsniegti pārskata gadā 30,4 milj.latu, bet saņemta aizdevumu atmaksa par 50,9 milj.latu. 2004.gadā izsniegti aizdevumi no pamatbudžeta ir par 0,5 milj.latu jeb 1.6 % vairāk nekā 2003.gadā. Lielāko aizdevumu 2004.gadā ir saņēmis Mārupes pagasts 2 milj.latu un Jūrmalas pilsēta 1,9 milj.latu. Kopā pašvaldībām izsniegti aizdevumi 25,5 milj.latu un saņemtas atmaksas 15,9 milj.latu.

Valsts sociālās apdrošināšanas budžeta izpilde 2004.gadā

2004.gadā sociālās apdrošināšanas budžeta ieņēmumi ir 658,0 milj. latu, bet izdevumi ir 606,8 milj. latu. Salīdzinot ar 2003. gadu, ieņēmumi ir palielinājušies par 79,0 milj. latu jeb 13,7%, bet izdevumi šajā pašā laika posmā ir palielinājušies par 46,2 milj. latu jeb 8,2%.

2004.gadā sociālās apdrošināšanas budžeta finansiālais pārpalikums ir 51,1 milj. latu, kas ir par 32,8 milj. latu vairāk nekā 2003.gadā.

2004.gadā sociālās apdrošināšanas budžetā tika iekasēti 100,8% no likumā apstiprinātās gada ieņēmumu summas, un izdevumi tika izlietoti 99,5% apmērā no gadam paredzētā izdevumu apjoma.

Sociālās apdrošināšanas budžeta galvenais ieņēmumu avots ir valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas. Valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas, neieskaitot valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļus, veidoja 97,5% no sociālās apdrošināšanas budžeta ieņēmumiem. 2004.gadā valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas (ieskaitot valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļus un brīvprātīgās sociālās apdrošināšanas iemaksas) ir 662,4 milj. latu. Valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas salīdzinājumā ar 2003.gadu pieauga par 88,1 milj. latu jeb 15,3%. Valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu ieņēmumus pozitīvi ietekmēja strādājošo vidējās bruto darba samaksas pieaugums. Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes datiem 2004.gadā bruto darba samaksa valstī kopā pieauga par 9,6% salīdzinājumā ar 2003.gadu.

Sociālās apdrošināšanas budžeta nenodokļu ieņēmumi 2004.gadā ir 16,7 milj. latu, tajā skaitā dotācija no valsts pamatbudžeta tika ieskaitīta 14,6 milj. latu apmērā. Salīdzinot ar 2003.gadu, sociālās apdrošināšanas budžeta nenodokļu ieņēmumi ir samazinājušies par 0,3 milj. latu jeb 1,7%. 2004.gadā dotācija no valsts pamatbudžeta sociālās apdrošināšanas budžetā tika ieskaitīta 14,6 milj. latu apmērā.

Sociālās apdrošināšanas budžeta ieņēmumi no maksājumiem par budžeta iestāžu sniegtajiem maksas pakalpojumiem 2004.gadā ir 20,6 tūkst. latu jeb 75,5 % no apstiprinātā gada plāna.

2004.gadā speciālajā budžetā kopumā ir izlietoti 606,8 milj. latu.

Sociālās apdrošināšanas budžeta uzturēšanas izdevumi 2004.gadā ir 604,9 milj. latu, kas ir par 46,4 milj. latu jeb 8,3% vairāk nekā 2003.gadā. Lielāko daļu no uzturēšanas izdevumiem veidoja dotācijas iedzīvotājiem 564,9 milj. latu apmērā.

Kārtējiem izdevumiem izlietoti 34,0 milj. latu, tajā skaitā atalgojumiem 3,8 milj. latu. Maksājumiem par aizņēmumiem un kredītiem izlietots 4,1 milj. latu. Subsīdijām un dotācijām izlietoti 566,7 milj. latu, tajā skaitā dotācijām iedzīvotājiem 564,9 milj. latu, no kurām pensijām – 495,9 milj. latu, pabalstiem – 65,4 milj. latu. Izdevumiem kapitālieguldījumiem izlietoti – 1,9 milj. latu, tajā skaitā investīcijām 1,9 milj. latu.

Izdevumi investīcijām veidoja 99,4% no izdevumiem kapitālieguldījumiem.

Valsts speciālā budžeta apgūtie līdzekļi 2004.gadā, salīdzinot ar 2003.gadu, palielinājušies par 46,2 milj. latu jeb 8,2%. Pieaugumu veido kārtējie izdevumi 15,0 milj. latu, tajā skaitā 3,8 milj. latu atalgojumi, 4,7 milj. latu izdevumi aizņēmumu atmaksai un 6,5 milj. latu pārējie kārtējie izdevumi. Savukārt par 1,3 milj. latu jeb 23,5% samazinājušies izdevumi maksājumiem par aizņēmumiem un kredītiem.

Izdevumi subsīdijām un dotācijām palielinājušies par 32,7 milj. latu jeb 6,1%, no kuriem dotācijas iedzīvotājiem pieaugušas par 43,3 milj. latu jeb 8,3%, tajā skaitā pensijām – par 27,0 milj. latu jeb 5,8%, pabalstiem – par 15,4 milj. latu jeb 30,8%. Dotācijas iestādēm un organizācijām savukārt samazinājušās par 10,6 milj. latu jeb 85,8%.

Valsts obligātā sociālā apdrošināšana sociālās apdrošināšanas iemaksu veicējam daļēji kompensē līdzšinējos ienākumus, ja viņš tos zaudējis, aiziedams pensijā, zaudēdams darbu, iegūdams invaliditāti, zaudēdams apgādnieku, saslimdams, ejot pirmsdzemdību un pēcdzemdību atvaļinājumā, kā arī ciezdams nelaimes gadījumā vai iegūdams arodslimību.

Izdevumu apjoma palielinājumu 2004.gadā salīdzinājumā ar 2003.gadu, galvenokārt, ietekmējuši:

- 2004.gada aprīļa pensiju indeksācija 13,3 milj. latu apmērā atbilstoši grozījumiem likumā “Par valsts pensijām”. Šie grozījumi nosaka, ka valsts pensijas pārskatāmas ik pēc pusgada, ja inflācija pārsniedz 3% gadā;

- 2004.gada oktobra pensiju indeksācija (10,9 milj. latu, kas ir par 6,5 milj. latu vairāk nekā 2003.gadā). Pieaugumu noteica faktiskā patēriņu cenu indeksa un apdrošināšanas iemaksu algas reālā pieauguma indeksa palielinājums;

- aizņēmuma atmaksa pamatbudžetam (23,7 milj. latu, kas ir par 4,7 milj. latu vairāk nekā 2003.gadā);

- apmaksāto slimības dienu skaita pieaugums un izmaiņas likumdošanā, kas atcēla izmaksājamā pabalsta ierobežojumus un kas stājās spēkā ar 2003.gada 13.novembri (10,9 milj. latu apmērā);

- bezdarbnieku pabalsta vidējā pabalsta apmēra palielināšanās, ko ietekmēja izmaiņas likumdošanā (3,4 milj. latu apmērā);

- valsts pensiju speciālajā budžetā par 1,2 milj. latu un invaliditātes, maternitātes un slimības speciālajā budžetā par 0,02 milj. latu, kas skaidrojams ar aizņēmuma pamatsummas samazināšanos.

Valsts budžeta ziedojumu un dāvinājumu izpilde 2004.gadā

Valsts budžetā saņemtie ziedojumi un dāvinājumi 2004.gadā ir 6.3 milj.latu, kas ir par 0,9 milj. latu jeb 17,5 % vairāk kā 2003.gadā.

Valsts budžeta saņemto ziedojumu un dāvinājumu izlietojums 2004.gadā samazinājās par 0,4 milj. latu jeb 6,9 % un ir 5.2 milj.latu .

Proporcionāli lielākie izdevumi saistīti ar izglītības funkcijas izdevumiem, kuriem tērēti 2,7 milj. latu jeb 51,6 % no visiem ziedojumiem un dāvinājumiem, un salīdzinot ar 2003.gadu tie palielinājušies par 1,0 milj. latu jeb 59,3%.

30.06.2005.

2130

Irēna Šuksta

7094210, irena.suksta@kase.gov.lv